

Науменко О. Кондратюк Анатолій // Редакторський практикум: Літературні портрети сучасних українських письменників: Студентські дослідницькі роботи / Упоряд. В.І. Башманівський. Кафедра новітньої української літератури та соціальних комунікацій. – Випуск 2. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. – 2012. – С. 110-113

КОНДРАТЮК АНАТОЛІЙ

Народився Анатолій Кондратюк 4 січня 1944 року в селі Малосілка (до 1947 р. Мала Татарнівка) Бердичівського району на Житомирщині. Коріння його селянської родини жорстоко підрізали організатори голодомору 1932–1933 років. У 1950 році пішов у місцеву семирічну школу, потому ще три роки відвідував середню школу в сусідній Мирославці (тоді Голодьки). З 1961 по 1964 роки навчався у Житомирському автошляховому технікумі. По його закінченні понад три роки служив у війську.

Саме в армії, на першому році служби, прилучився до поезії, написав свої перші віршовані рядки. Повернувшись у 1967 році до цивільного життя, тривалий час працював у Бердичівському автобусному парку – спочатку механіком, а через рік – водієм на міжміських маршрутах.

Часто публікував у Бердичівській міськрайонній газеті «Радянський шлях» (нині «Земля Бердичівська») свої вірші, а згодом і статті. Отож, у 1985 році отримав запрошення працювати в редакції. Аби набути необхідних знань та журналістського фаху, у 1986-му вступив на заочне відділення факультету журналістики Київського держуніверситету ім. Тараса Шевченка і закінчив його у 1992 році. Потому довелося освоїти ще й комп'ютерний набір та верстку газети.

Усе своє життя Анатолій Олександрович дорожить тим, що поезія зробила для нього, вдячний їй за ті горизонти пізнання, які вона для нього відкрила. А його вірші, як він говорить, це лише невеличка часточка цієї вдячності.

Анатолій Кондратюк має свою галактику, де відслідковуються чотири орбіти («Чотири дороги»): Бог–Україна –Любов; Життя–Правда– Пам’ять; Молитва – Віра – Слово; Час – Земля – Людина...

...Прислухайся: гуде

По комусь Дзвін і лє сувору мідність.

Прислухайся... То хтось уже іде

У чорну безвість... чи у світлу вічність...

Власне, роздуми про те, як одні люди метеликами бездумно летять до чорної безвісті, а інші тяжко торують шлях до світлої вічності, проходять через усі його поезії. Твори мають високий громадянський заряд, пробуджують наше сумління, нашу історичну пам’ять.

А. Кондратюк – поет-патріот, сміливий, безкомпромісний. Світлий оптимізм переймає його поезії:

Нехай не дочекаюсь переміни,

Хай негаразди – як собаки злі,

Я твердо вірю: буде Україна

Упевнено стояти на Землі!

Творам А. Кондратюка притаманні лаконізм, чіткість і ясність думки, філософічність. Жанр поезій – спогади, міркування, звернення, застороги, передбачення, молитви. Вони насажені високою християнською мораллю:

Допоки кров гаряча і нуртує,

Допоки в світі є мої сліди,

Не згадую я Боже ім’я всує,

Воно в моєму серці – назавжди!

Він переконаний, що сповнена християнською етикою і, взагалі, вірою в Бога душа здатна зберігати спокій і рівновагу в будь-якій життєвій ситуації. Той спокій, з яким Христос ішов на Голгофу. Формула проста: є віра – є спокій, нема віри – нема спокою.

А Кондратюк мислить планетарно. Це зафіксовано у низці віршів. Кожен із нас – частинка Всесвіту, кожен із нас прийшов на Землю з великою місією. І все, що ми робимо, має залишати навіки свій слід:

*Не можеш ти безслідно щезнути
У вічнім плетиві орбіт,
Бо ти – мала піщинка Всесвіту –
Вміщаєш Всесвіт у собі!*

Поет любить свою землю. Вона для нього з-поміж планет – як алмазна крупинка з-поміж піщинок. Він чує биття серця рідної планети; радіє, що в нашу планету навіки закохалося сонце («Б'ється серце Землі»).

Ліричному герою збірки болять болі будь-якого народу, болі природи і болі душі. Ось тому, певно, у нього нема виправдання воєнним діям США проти Іраку. Там 11 вересня зло випустило своє дивовижно страхітливе жало.

*На шляху ненависті сліпої,
Ставимо любов Христа на чати.
Навіть у смертельному двобої
Привілей сильнішого – прощати.
Адже:
Допоки іде зачистка,
Нема Воскресіння Христа!*

Кожна руїнницька дія, кожен злочин, що його зроблено на Землі, на совісті кожного з нас:

*Чи десь за владу б'ються королі,
Чи в когось ранні зморшки на чолі.
Я відчуваю і свою провину
За всю несправедливість на Землі.*

«Горять ліси, задимлена Європа...». І це просто констатація поруйнованої людиною екології – це тривожне передчуття: сьогодні сили зла переважають сили добра, пекло приходить на Землю. Тому потрібно задуматися кожному, не вважати, що чийсь «хату скраю» це пекло обмине, і

пам'ятати про найголовніший і найвідповідальніший екзамен землян-сучасників:

*Сьогодні людство – це дитя,
Якому ще писати повість –
Складає іспит на життя,
Складає іспит на свідомість.*

Незвичайна, кажуть, доля кожного українського поета. Він не має права на одну тільки вишукану чи химерну гру-забавлянку зі словом; він повинен, обтешуючи слово, смакуючи ним, вибудовуючи самобутні словесні храми, все ж бути мислителем, будителем, пропагандистом, борцем за високі ідеали, за правду, за совість і честь! «Література – діло совісне». Так сказано класиком. Анатолій Кондратюк є зразком того совісного поета, який, перейшовши полудень віку, може спокійно дивитися в очі і внукам, і правнукам.

Слово для А. Кондратюка – це Дар божественний, Дар рідкісний, а тому дорогий. До слова – як на прощу, як до молитви, як до сповіді. Саме ця думка проходить через вірш «Слово». Не схибити у слові – значить, нічим не осквернити своєї душі: ні брехнею, ні підлістю, ні зрадою, ні байдужістю.

Тож у слові, на щастя, автор не схитнувся. Читаючи збірку «Чотири дороги», знаходимо висоту, яку ставить перед собою поет, оцінку, яку він собі дає.

Найбільше поезій у збірці – це болісні, пекучі думи про Україну. Вона плаче, бо українці знехтували своїм генетичним кодом, потоптались по історичній пам'яті («Ти – українець», «Народе мій», «Аз воздам!»). Не судімо Україну, просить А. Кондратюк, не продаваймо її. Відродімо Україну, спочатку ставши гідними її синами-орлами, єдиним народом; ствердьмо в Україні злагоду і любов («Україна», «Наш вибір»). Та найголовніше:

*Не зітхаймо слізною над руїною
І не зачохляймо корогов –
Іспитує Бог нас Україною!*

Будьмо гідні іспиту Його!

Герой поезії А. Кондратюка – це не тільки полум'яний борець-патріот, а й тонкий лірик. Він не забуває «запалити слова-зірки» і своїй коханій, і тим, кого кохали й кохають на цьому світі. Любов і Вірність – найголовніші складові почуття між хлопцем і дівчиною, чоловіком і жінкою, які так органічно впливають з українських народних пісень.

«Одна-єдина», «Ти вся – життя мого епоха», «Я весь в тобі, як зернятко в колосі», «Ти козачка моя кароока», «Нам з тобою летіти й летіти»... Це – про дружину, до якої поет щодня іде, «як на святійшу прощу».

Тому не дивно, що стали піснями «Чари», «Життя молоде», «Подружній вальс», «Колискова», «Срібне весілля» та багато інших віршів.

Звичайно, хтось знаходитиме в поезії А. Кондратюка недоліки, можливо, натрапить і на конкретні вади, комусь буде нецікаво, несучасно... Нехай. Такою вже вона з'явилася на світ і такою піде на суд найнепідкупнішого судді – Часу.

Але вже сьогодні можна сказати, що збірки «Чотири дороги» і «Земля» – це поезія, що охоплює весь багатоголосий світ, розумно відповідає на пекучі питання сучасності і сама сміливо ставить їх.

Помолимося Матері-Покрові,

Щоб Україна вдало пропливла

Між Сциллою «братерської любові»

Й Харібдою «братерського тепла».

Ось щира молитва і щире бажання автора, якими він хоче поділитися з читачем в ім'я миру і процвітання рідної землі.